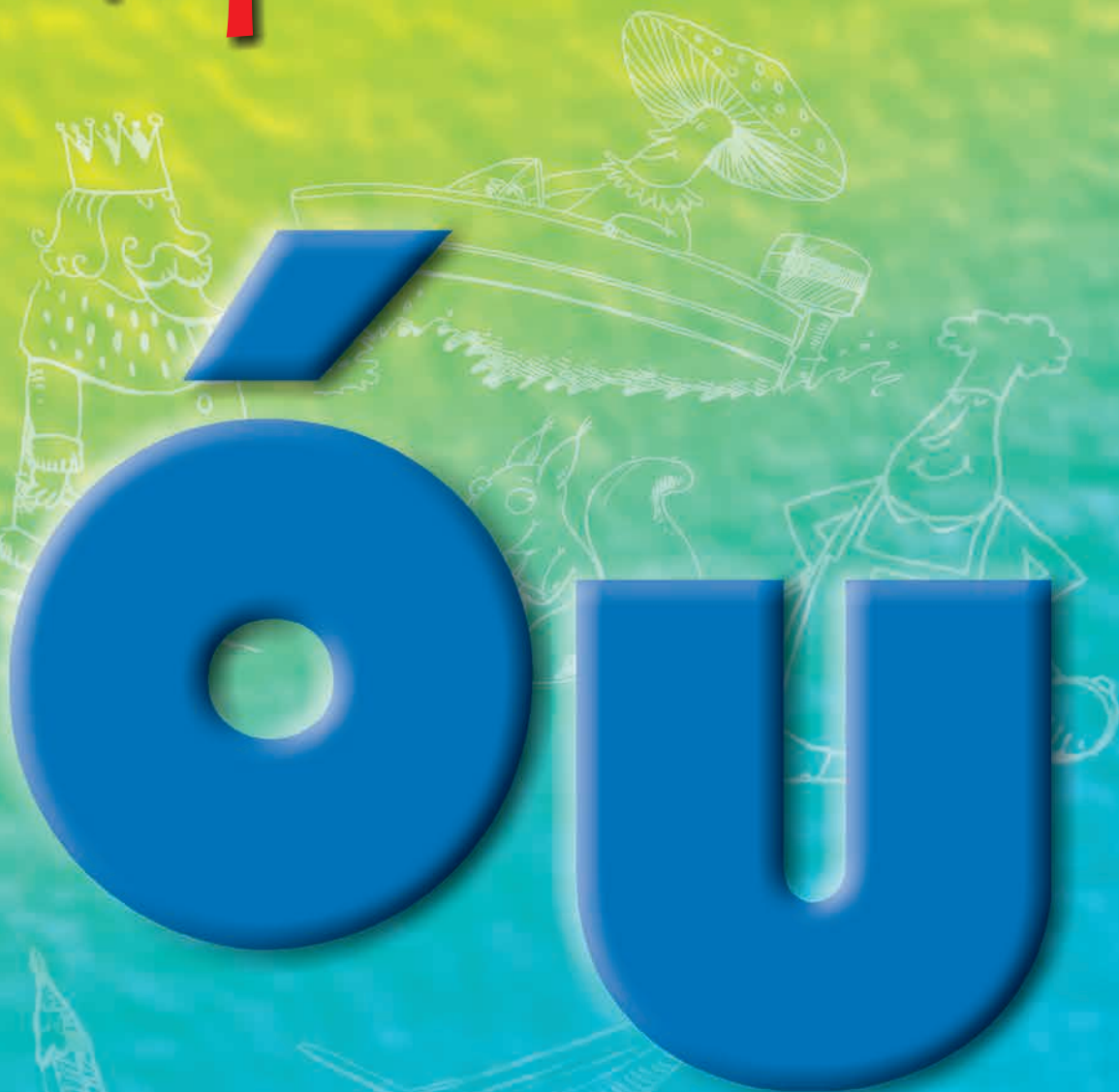

ORTOGRAFIA

część 1

ćwiczenia

gdańskie
wydawnictwo
oświatowe

Zakończenia *-ów*, *-ówka*, *-ówna*

W zakończeniach: *-ów*, *-ówka*, *-ówna* piszemy **ó**.

1. Wpisz odpowiednie wyrazy z zakończeniem *-ówka*.

Wykrętne usprawiedliwienie, np. niechęci pójścia do szkoły

Wysyłasz ją z wakacji, gdy nie chcesz pisać listu

Mała karteczka z informacjami o osobie albo firmie

Kobiety kręcą nią włosy; może być elektryczna

Gatunek kaczki lub do rozwiązywania z hasłem

Niezbędna przy zabawie w chowanego

Kilkuminutowy sprawdzian na kartce

Słodka bułka z serem lub dżemem

Bez niej pióro jest bezwartościowe

Składa się na nią sto groszy

Inaczej chłodziarka

2. Odszukaj wśród liter siedem nazw polskich miast z końcówką **-ów**. Możesz czytać pionowo, poziomo i ukośnie. Potem podpisz mapę.

G	K	O	L	A	K	B	E	A	D	A	K	T	Ó	R
L	K	R	U	D	L	G	T	J	G	Z	H	A	W	F
E	U	H	A	N	A	A	K	D	H	W	G	R	L	A
P	I	S	K	K	I	I	A	S	N	Ó	C	N	J	D
I	O	M	A	A	Ó	Z	Ó	C	C	E	A	Ó	H	L
O	S	L	U	I	K	W	W	F	R	A	U	W	A	W
T	Ó	Y	N	L	Ó	A	S	Z	L	W	R	K	Ó	U
R	W	O	C	S	F	S	E	T	Ó	S	N	N	N	O
K	K	A	S	G	O	S	G	G	O	T	A	G	C	D
Ó	S	K	F	K	Z	L	O	E	L	H	J	A	E	I
W	L	N	M	Ó	C	Ł	H	M	C	M	S	C	G	T
K	E	J	W	Ł	G	K	D	E	B	S	D	M	L	W
Ó	G	E	I	K	O	T	I	U	N	I	A	R	E	K
W	F	J	N	S	I	C	H	O	R	Z	Ó	W	T	E

3. Podkreśl wyrazy zawierające końcówkę **-ów**, a następnie określ ich przypadek, liczbę i rodzaj. Co zauważyłeś? Sformułuj i zapisz wniossek.

Na jednym z kanałów telewizji publicznej podano, że zgraja bandytów chciała opanować jeden z największych banków w Gdyni.

Zabrano 100 tysięcy dolarów i wiele zamkniętych w podziemnych sejfach klejnotów należących do klientów. Bandyci wzięli nawet zakładników: dwóch dyrektorów, trzech pracowników biurowych i dwóch konserwatorów. Jednak wyszkolone grupy policjantów bardzo szybko poradziły sobie z rabusiami. Policjanci aresztowali przestępców, odebrali im łup i odjechali, nie zwracając uwagi na ciekawskich gapiów.

Wniossek:
.....
.....

4. Uzupełnij tekst wyrazami podanymi w nawiasach. Pamiętaj, aby zmienić ich formę gramatyczną.

Chłopcy rozłożyli swoje namioty na polanie, a naszych (namioty)
nie. Obraziliśmy się i ustawiliśmy namioty wśród pięknie pachnących (krzaki)
..... Obmyśliliśmy jednak zemstę. Nazbierałyśmy (grzyby)
i obrałyśmy dużo (ziemniak) Postanowiłyśmy bowiem ugo-
tować zupę i nie podzielić się z chłopakami.

Wszystko szło jak z płatka, bo na ognisku z suchych (konar)
zupa szybko była gotowa. Lecz wtedy chłopcy nazbierali (patyk)
i wrzucili je do naszych (positek) My nie chcieliśmy tego jeść,
ale chłopakom to nie przeszkadzało. Wyjęli patyki i zjedli obiad, który przy-
gotowałyśmy dla siebie.

Uwaga!

W niektórych opracowaniach dotyczących zasad ortografii podaje się, że wyjątkami od tej reguły są na przykład wyrazy: *zasuwka*, *skuwka*, *wsuwka*. Nie powinno się tych wyrazów uważać za wyjątki, ponieważ występujące w nich *u* należy do końcówki, tylko do tematu wyrazu. Są to wyrazy pochodzące od czasowników *kuć* i *suwać*.

SKUWKA – blaszka wzmacniająca coś, łącząca coś ze sobą lub zabezpieczająca coś; np. skuwki do pisaków, do długopisów, książka ozdobiona złotymi skuwkami.

ZASUWKA – mała zasuwka. Zamek do drzwi, bram, składający się z ruchomej metalowej sztabki wsuwanej do specjalnego otworu.

5. a) Odmień przez przypadki w lp. wyrazy *skuwka* i *zasuwka*. Oddziel temat od końcówki.

M. kto? co?

D. kogo? czego?

C. komu czemu?

B. kogo? co?

N. (z) kim? (z) czym?

Ms. (o) kim? (o) czym?

W. o!

b) Ułóż zdania z wyrazami *skuwka* i *zasuwka*.

.....

.....

Niekiedy możemy się zetknąć z nazwiskami kobiet utworzonymi za pomocą przyrostków **-ówna** i **-owa**. Przyrostek **-ówna** tworzy nazwiska córek, a **-owa** – nazwiska żon. Na przykład:

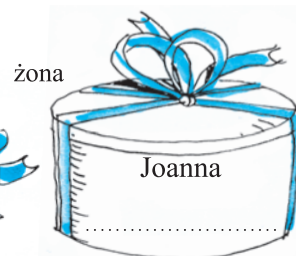
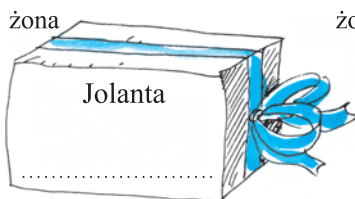
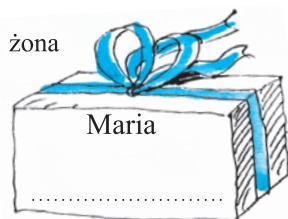
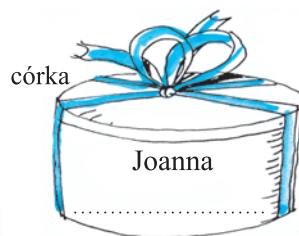
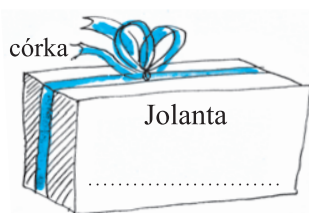
pan *Mostowiak* – córka *Mostowiakówna*
 – żona *Mostowiakowa*

6. Trzej panowie będący w podróży postanowili wysłać prezenty dla swych żon i córek, które noszą te same imiona. Zapisz nazwiska kobiet tak, aby było wiadomo, do kogo ma trafić prezent.

Pan Nowak

Pan Wojtkiewicz

Pan Dubisz

7. Podaj zasady ortograficzne, według których zostały pogrupowane poniższe wyrazy.

A. wójt

B. stół

C. wróżba

D. chłopców

mózg

wrócić

różny

Zajacówna

kłótnia

siódmy

różowy

makówka

A.

B.

C.

D.

8. Sekretarka przepisała tekst przemówienia dyrektora. Niestety, na klawiaturze nie było **ó** i **u**. Uzupełnij tekst, wiedząc, że **ó** występuje tylko w wyrazach, do których odnoszą się poznane przez ciebie reguły ortograficzne. W pozostałych wyrazach wpisz **u**.

**Witam wszystkich prod...cent...w og...rk...w i c...kinii
na sz...stym zebrani... pt. „R...b po swoim...”!**

W zeszłym rok... m...wiliśmy o wpływie pr...chna i mr...wek na wielkość og...rk...w i c...kinii oraz zmianach, kt...re spowodował mr...z w chr...pkości naszych warzyw. W tym rok... nasze ...wagi będą kierowane k... wykorzystani... pł...tna w celu uzyskania odpowiedniego kolor... og...rka i c...kinii oraz innych pomysł...w wpływających na rozw...j r...żnych gatunk...w. M...j przedm...wca pl...tł trzy po trzy i przewr...cił do g...ry nogami wszystko, co do tej pory zostało powiedziane. Chciałbym to naprawić i powr...cić do przerwanej temat... w atmosferze pokoj... Aby zwiększyć r...żnorodność gat...nk...w, propon...ję przede wszystkim powr...t do starych metod naszych ojc...w. Obr...bka og...rk...w i c...kinii nie powinna się rozpoczynać od robienia dr...żek między grządkami, jak to było do dziś, ale od kopania dołk...w.

R...żnoaspektowe badania w laboratoriach ...dowodniły, że dzięki kopani... dołk...w otrzym...jemy og...rki i c...kinie, kt...re ...chożą za si...dmy c...d świata.

Dzięk...ję Państw... za ...wagę i zapraszam do wyst...chania mojego kolegi, kt...ry zaprezent...je pr...bki z laboratori...m zajm...jącego się zielonością sk...rki og...rka i ż...łtością c...kinii. Do widzenia i ...styszenia.

9. KOSZYK NA MAJÓWKĘ

Na majówkę możesz zapakować tylko te przysmaki i dodatki, które zawierają ó. Jest ich 13.

br...kselka

kap...sta

c...kinie

kr...pnik

groch...wka

p...lpety

wątr...bka

ż...rek

kap...śniak

k...rczak

b...tka

...szka

k...ropatwa

chr...pki

rac...chy

k...k...rydza

c...kierki

mi...d

brok...ty

cytr...sy

pal...szki

hamb...rger

dr...b

morszcz...k

arb...z

r...rki z kremem

szcz...pak

str...cla

ros...t

nap...j

z...pa

twar...g

...kleja

og...rek

sur...wka

malin...wka

b...dyń

drożdż...wki

papier...wka

kl...ski

c...kier

s...flet

pietr...szka

jog...rt

bor...wki

g...lasz

tr...skawki

gr...szka

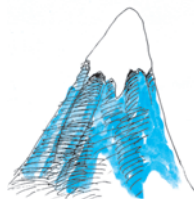
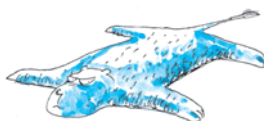
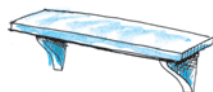
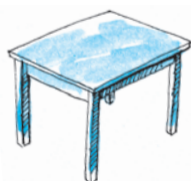
b...raki

10. Jeśli w pionowych kolumnach poniższej ramki odnajdziesz i wykreślisz zilustrowane wyrazy, to pozostałe litery czytane z góry na dół utworzą hasło.

Ł	R	K	Ż	K	E	O	G	B	S	P	D	K
W	G	M	Ó	R	S	Ł	Y	P	K	J	R	Ó
A	Ł	R	S	O	P	T	W	L	L	E	G	R
R	Ó	R	W	J	S	Ó	P	Ó	A	I	E	Ó
Ó	Ó	Ó	K	Ó	Ó	M	Ó	Ł	T	J	Ó	W
M	W	Z	T	L	D	W	R	E	Ó	Ó	J	K
Ż	G	W	I	E	N	A	Ż	K	R	M	R	I
I	K	K	Ó	W	I	E	O	A	W	R	G	L
K	I	A	T	N	C	K	D	M	O	Ą	A	I
A	I	Y	Ł	A	A	Ł	Ż	D	A	O	Ł	K

Hasło brzmi:

.....

11. Z list wyrazów wykreśl te, które zawierają ó niewymienne (jest ich 26).

POKÓJ

STÓŁ

KRÓWKA

GÓRA

SKRÓCIĆ

PÓŻNO

OGÓREK

ŻARÓWKA

MÓZG

WŁÓKNO

TWÓJ

SZÓSTKA

PIÓRO

SPÓŁDZIELNIA

RÓWNY

WYSZCZEGÓLNIĆ

WIEWIÓRKA

FASOLÓWKA

DOPÓKI

DOPÓTY

PLÓTŁ

KRAKÓW

BORÓWKI

ŻÓŁW

STARÓWKA

SZCZEGÓŁ

OGÓŁ

PRÓBA

ÓWDZIE

JASKÓŁKA

OGRÓDEK

MOTORÓWKA

WIÓRY

SÓJKA

WŁÓCZNIĄ

ÓSEMKA

WÓJT

NIÓŚL

OŁÓWEK

WÓZ

CÓRKA

LÓD

MALINÓWKA

ÓWCZESNY

UPIÓR

WŁÓCZKA

WSCHÓD

TWARÓG

ZBIÓR

SURÓWKA

MRÓZ

MAKÓWKA

SOKÓŁ

WRÓCIĆ

GŁÓD

KŁÓTNIA

BAWÓŁ

COKÓŁ

KRÓLOWA

CHÓR

ŁAMIGŁÓWKA

POMÓC

KŁÓDKA

PRZYWÓDCA

TCHÓRZ

DRÓB

OZÓR

PAPIERÓWKA

ŁUCZAKÓWNA

ROSÓŁ

PÓŁKA

WĘDRÓWKA

12. Dopisz wyrazy zawierające ó, pasujące do podanych ciągów skrajzeń.

telewizor, radio, odbiór, przeszkoda, szum

detal, drobiazg, epizod, część całości

rzeka, płycizna, przejście, mielizna

dyscypliny, sport, rywalizacja, pięć

leń, nierób, pustka, człowiek

figura, geometria, trzy

król, mysz, ptak

13. a) Wpisz nazwy zwierząt, w których ó występuje w podanym miejscu.

ó

ó

ó

j a s k ó ł k a

ó

b) Wpisz nazwy zawodów, stanowisk lub zajęć, w których ó występuje w podanym miejscu.

ó

ó

ó

ó

ó

14. KRYJÓWKA RÓZOWOSKÓRYCH

Znajdź na rysunku jak najwięcej wyrazów zawierających ó i zapisz je w zeszycie.

Spis treści

ó

Zasada pierwsza	ó wymienne	4
	ó niewymienne	9
Zasada druga	cząstka <i>-róż-</i>	23
Zasada trzecia	zakończenia <i>-ów, -ówka, -ówna</i>	28

u

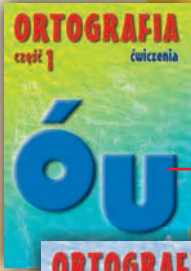
Zasada pierwsza	<i>u</i> na początku wyrazów	39
Zasada druga	końcówki typu <i>-uję</i>	42
Zasada trzecia	<i>u</i> na końcu i w środku wyrazów	43
Słowniczek ortograficzny		68

Ćwiczenie przeznaczone do rozwiązywania w oddzielnym zeszytcie.

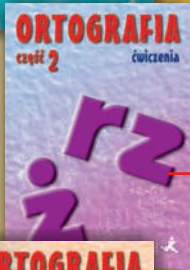

Ćwiczenie nieco trudniejsze.

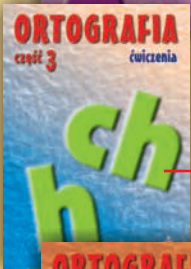
Część 1

Pisownia wyrazów z ó i u

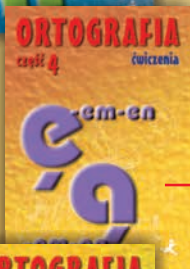
Część 2

Pisownia wyrazów z rz i ż

Część 3

Pisownia wyrazów z ch i h

Część 4

Pisownia wyrazów z ą, ę, em, en, om, on

Część 5

Pisownia wyrazów wielką i małą literą

Część 6

Pisownia wyrazów łączna i rozdzielna
Pisownia wyrazów zakończonych na -i, -ii, -ji

Seria *Ortografia. Ćwiczenia* składa się z sześciu części.

Książki zawierają:

- ćwiczenia o różnym poziomie trudności, do wykorzystania na wielu poziomach edukacji, w pracy zarówno z uczniem słabym, jak i zdolnym
- przemyślany metodycznie układ ćwiczeń, zapewniający spójny system nauczania
- aktywizujące metody nauczania, doskonalące pamięć i uczące logicznego myślenia
- reguły napisane przystępnym językiem, ułatwiające zrozumienie zasad ortografii